

DIVI PUIŠI SAGRABĒJUŠĀ AUTO

Koncertizrādes forma Dailes teātra **iestudējumam Keruaka ceļš** izrādījusies veiksmīga, radot viegli smeldzīgu stāstu par draudzību uz Amerikas lielceļu un pilsētu fona

Teksts **Atis Rozentāls**

Pēc izrādes *Keruaka ceļš* veidotāju stāstītā, to bijis paredzēts iestudēt jau pagājušajā gadā, kad teātra darbību būtiski ietekmēja Covid-19 ierobežojumi. Taču, pārceļot pirmizrādi par gadu, tās veidotāji trāpījuši rakstnieka Džeka Keruaka simtgadē. Pats Keruaks no šī laika nodzīvoja mazāk par pusi. Savukārt tieši pirms desmit gadiem, kad dienasgaismu ieraudzīja režisora Valtera Sallesas filma *Ceļā*, Normunds Naumanis rakstīja: «Tā ir iluzora retro filma par diviem džekiem, kas ar smukiem auto šķeļ Ameriku krustu šķērsu, guļ ar daudzām meitenēm, bet mīl viens otru. Sauciet to par draudzību, ja gribat.» Uzdrošinot apgalvot, ka Lauras Grozas izrādē *Keruaka ceļš* abu puīšu attiecības ir tieši draudzība, vienlaikus apjaušma par tās beigām tik un tā ir smeldzīga. Pēcgaraša paliek.

TOMĒR IZRĀDE

Koncertizrādes formāts kovida apstākļos ir uzplaucis ne pārāk daudz, toties košos ziedos – kolēģi stāsta par veiksmīgām Veronikas Plotņikovas un Karīnas Tatarinovas koncertizrādēm, kuras gan nav izdevies noskatīties. Lauras Grozas iestudējumā abas daļas – koncerta un izrādes – ir nodalītas, aktieri nedzied solo, bet no mūziķiem zināmā mērā darbībā iesaistās tikai Aija Vītoļiņa, kura necenšas portretēt konkrētas sievietes, bet drīzāk iemieso sievieti kā tādu. Taču viņa neko nespē, bet vienkārši ir uz skatuves un pasaka dažas replikas. Pēc izrādes mākslinieces Ilzes Vītoļiņas ieceres Aijai Vītoļiņai ir milzīgi, kupli svārkī, kuros vīrieši ķeras kā bērni mātes brunčos.

Muzikālās izrādēs, kurās dziesmas iekļaujas sižetā, darbības apstāšanās muzikālo numuru laikā tiek uzskatīta par neveiksmi. Šajā gadījumā dziesmas ir piemēklētas un tām ar Keruaka sižetu nav tieša sakara, tāpēc koncertnumuri šķietami dzīvo paralēlu dzīvi, tomēr mūzikai ir izšķiroša nozīme noskaņas radīšanai. Veiksmīga ir režisores pieeja necensties ilustrēt stāstu ar video vai kādā citādā veidā. Vienīgā Ilzes Vītoļiņas iekārtotā spēles laukuma dekorācija ir vecs auto, pret kuru izrādē aktieri izturas samērā skarbi.

Tādējādi visa uzmanība tiek koncentrēta uz stāstu un mūziku, uz aktieriem un mūziķiem. Savukārt abu aktieru funkcijas ir nodalītas – Klāvs Kristaps Košins ir Sals Paradaizs, kurā autors iešifrējis pats sevi, un viņš virza uz priekšu vēstījumu, ko no gana apjomīgā romāna salicis dramaturgs Artūrs Dīcis. Niklāva Kurpnieka

■ Klāvs Kristaps Košins (no kreisās) un Niklāvs Kurpnieks iedzīcina Džeka Keruaka romāna *Ceļā* galvenos varoņus, savukārt Aija Vītoļiņa – visas sievietes, ar kurām viņiem sanāk sastapties. Dziedātājam uzticēta arī lielākā slodze muzikālajos numuros – tikai divus dzied kāds cits. Foto – Jānis Deīnats

IZRĀDE AIZRAUJ AR TO, KA TAJĀ NAV ĻAUNUMA

Dīns Moriartijs, kura prototips ir Nīls Kesedijs, stāstā ienāk no mūziķu grupas un tajā arī ieplūst izrādes beigās. Dīns ir visu notikumu katalizators, braucienā iniciators, nepatīkšanu izraisītājs, turpretim Sals pamatā ļauj tam, kas viņu valdzina, proti, doties neprognozējamā ceļā kopā ar sadzērušos, sanarkojušos draugu. Tādējādi izrādes versijā iezīmējas atšķirīgi tipāži – viens, kurš ir nevaldāms, impulsīvs, haotisks, neuzticams, trakulīgs, un otrs, kurš pārsvarā spēlē līdzī un ir jūtami apvaldītāks un biklāks.

Izrādes kontekstā, ņemot vērā, ka tā, tāpat kā romāns, nepretendē uz skrupulozu dokumentalitāti, tā var būt, kaut gan reāli jau Keruaks nebija nekāds rātnais zēns, galu galā viņš nodzīvoja tikai pavisam nedaudz ilgāk par Kesediju, kurš gan bija četrus gadus jaunāks, tātad arī nomira, būdams jaunāks. Bet savu organismu abi sabeižda vienlīdz mērķtiecīgi.

NODERĒTU VISKIJS

Pirmajā pirmizrādē abiem aktieriem piemita zināma centība, kam šādā materiālā nevajadzētu būt redzamai, jo abiem varoņiem jāļaujas dzīves trakulīgajam plūdumam bez paškontroles. Bija skaidri saskatāms, ka šis ir tāds kā Keruaka romāna intelligentais lasījums, proti, abiem jauniešiem vīriešiem seja ir gana labas izglītības pēdas un nedaudz trūkst tādas organismas nekaunības, kāda arī jaunībā piemita, teiksim, Andrim Bērziņam. Varu atkārtot to, ko tūlīt pēc pirmizrādes teicu Latvijas TV Kultūras ziņām, – iespējams, šāda izrāde ideālā versijā būtu jārada piepīpētā krogā, kur skatītāji dzer viskiju un varbūt visi pat nesagaida teju divas stundas garā priekšnesuma beigas. Un, jā, Klāva Kristapa Košina bikses bija pārāk tīras (joks). Taču Lauras Grozas versijā, kas nav koncentrējusies uz izdzertā alkohola un izlietoto apreibinošo vielu daudzumu, skaisti izspēlējas draudzība – puiciska plūksnās un cikstēšanās, kurā abi, kolīdz satiekas, metas ar gluži kucēniem raksturīgu azartu, taču, laikam ritot, viņi kļūst nopietnāki un kaut kādā ziņā arī nomāktāki. Jā, azartiskā braukšana apkārt turpinās, tomēr, īpaši jau Dīnam, sabiezē neizpildīto saistību un nepildīto solījumu slogs un vieg-

luma kļūst mazāk. Stāsts par ceļu un piedzīvojumiem pakāpeniski pārvēršas vēstījumā par mēģinājumu aizbēgt pašam no sevis, kas īsti nav iespējams, ja teju katrā galamērķī ir iespēja sastapt kādu savu bijušo vai esošo sievieti, kurai, iespējams, ir arī bērns vai pat divi.

Jāpiezīmē, ka ideāls Keruaka tipāzs sēž pašā mūziķu sastāva priekšā – tas ir azartiskais Miķelis Putniņš, kurš lieliski nodzied vienu koncertnumuru (vienas dziesmas solo atvēlēts arī Romānam Vendiņam, pārējais mūziķu sastāvs – Toms Poišs, Dāvis Jurka un izrādes muzikālais vadītājs Rūdolfs Dankfelds). Pamata slodze kā solistei tomēr ir Aijai Vītoļiņai, kuras samtainais tembrs brīžiem bravūrīgo stāstu ievirza nedaudz sentimentālā gultnē, kurā atrasties ir ļoti patīkami. Atsevišķas recenzijas temats būtu muzikālā interpretācija, kādā skan Džimija Hendriksa, *The Doors*, Petijas Smitas, Boba Dilana, Ellas Fīcderaldas un citu mūziķu skaņdarbi. Pēc skatītāju atsauksmēm spriežot, ir bijušas izrādes, kurās atmosfēras radīšanai lieti noderējis pa Dailes dārzā jumtu bungojošais lietus.

Izrāde aizrauj tieši ar to, ka tajā nav ļaunuma. Tas nenozīmē, ka tās fonā nav ciešanu un skumju. Taču šis ir atmiņu stāsts, kad zāle pilnīgi noteikti bija zaļāka, un tieši ar šo intonāciju Lauras Grozas inscenējums valdzina. Sen nebiju redzējis tik daudz priecīgu seju kā pēc *Keruaka ceļa* pirmizrādes. ■

KERUAKA CEĻŠ

Dailes dārzā 10., 11., 23., 24., 25.VIII plkst. 20
Biļetes *Biješu paradīzes* tīklā EUR 20–25

16. JŪNIJS, 2022